

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom.
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslani knjige
se ne vračajo.

Št. 321.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Razglas.

„Učiteljsko društvo kotara Volosko“ je imenovalo poseben odbor za pripave „zavezine“ skupščine 19. in 20. avgusta v Opatiji. Temu „pripravljajučemu odboru“ je načelnik gosp. Avg. Raičič, nadučitelj v Opatiji. „Pripravljajući odbor“ poprijel se je resno dela: sestavil in doposlal nam je jako zanimiv „razpored“, kojega objavimo ob svojem času, danes le omenimo, kar bi utegnili marsikoga zanimati, da bode 20. avgusta svečana maša v hrvatskem jeziku v cerkvi sv. Jakova, pri koji bode pel mešani zbor društva „Lovor“ s spremljevanjem orkestra.

Za glavno zborovanje so dosedaj oglašeni sledeči predmeti:

I. „Kako praznuj slovensko učiteljstvo 50letnico vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“

(Natančneje o tem v jedni prihodnjih št. „Popot.“)

II. „O gojitvi značajev“. Poročevalec: g. Franc Praprotnik, nadučitelj v Mozirju.

III. „Kako pomagati podjetju „Knjižnica za mladino“. Poročevalec: gosp. Jakob Dimnik, učitelj in urednik „Učit. Tov.“ v Ljubljani.

Za vsprejem se predlagajo gledé na posamezne predmete sledeči stavki:

I. K predmetu: „Kako praznuj slovensko učiteljstvo 50letnico vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — pozneje.

II. V predmetu: O gojitvi značajev:

1. Plemenit, neomahljiv in možat značaj je cvet vse odgoje.

2. Zgodovina človeštva je zgodovina njegovega značaja. Značajnost je narode ohraniła, privedla jih je do moči, veljave in slave, neznačajnost pahnila jih je v pogubo.

3. Po dobri odgoji v domači hiši položi se prvi temelj plemenitemu značaju.

4. Ves pouk mora biti tako urejen, da se po njem mladina odgojuje, približuje smotru vse odgoje, trdnemu in plemenitemu značaju.

5. Odgoja bodi jednotna in dosledna. Od raznih činiteljev izhajajoči uplivi, shvatanje po raznih smotrih in nedoslednost so odgoji trdnih značajev na kvar.

6. Gojenca je v vsem njegovem početju vaditi največje samostojnosti.

7. Gojenec se mora neprestano vaditi v plemenitem in nravnem dejanju.

8. Gojenca je zgodaj in dosledno vaditi in napeljevati, da se pokori modrim in razumnim ukazom svojih odgojiteljev.

9. Delo je velik in mogočen pospešitelj dobrih in trdnih značajev; zato je v gojenec zgodaj vzbujati veselje in zanimanje do dela.

10. Čitanje dobrih knjig utrjuje voljo, v kateri imajo trdni značaji srčne svoje korenine.

11. Revščina in uboštvo je dostikrat trdnim značajem na kvar. Kdor pospešuje občno blagostanje, pospešuje tudi značajnost naroda.

12. Izgled več izda, nego besede. Kdor značajno živi, stori več v odgojo značajev, nego tisti, ki o značajih le mnogo govori.

13. Omikano, ugledno in značajno učiteljstvo je pogoj dobre in značajne narodne odgoje.

14. V narodni šoli se značaji ne dovršijo, temveč položi se le temelj, na katerem se v poznejšem življenju razvijejo. Šola pa, ki je plemenitim in blagim značajem trden temelj položila, storila je popolnoma svojo dolžnost.

III. K predmetu: „Kako pomagati podjetju: „Knjižnica za mladino“.

A. Namen in naloga „Knjižnice za mladino“.

Slovensko učiteljstvo, zbrano pri VIII. glavni skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Opatiji pripisuje „Knj. za ml.“ ta-le namen in nalogo:

1. Ponuditi slovenski mladini sredstvo za pospeševanje intelektualne in moralčne vzgoje — posebno: vzgojevati, oziroma utrjevati verski, narodni in patrijotiski čut.

2. „Knj. za ml.“ ima posebno velik upliv na gojitev značaja.

3. „Knj. za ml.“ je najboljšo samostalno vzgojevalno sredstvo.

B. Sklep:

Oziraje se na navedene točke se zaveže danes tu zbrano in sploh vse slovensko učiteljstvo „Knj. za ml.“ z združenimi močmi gmotno in duševno podpirati.

C. Gmotna podpora.

1. Vsak šolski voditelj deluj v svoji šolski občini, oz. pri kr. šol. svetu na to, da bode vsaka šola na Slovenskem naročena na toliko iztisov „Knj. za ml.“, kolikor razredov ima dotična šola, oz. pri prav neugodnih razmerah vsaj na jeden iztis. (Na Goriškem bodi naročnik tudi vsak c. kr. okr. šol. svet za vse šole v okrajih.)

2. V krajih, kjer so „Posojilnice“ deluj učitelj-voditelj s svojim ugledom in uplivom na to, da vsakoletni občni zbor vsaj trem šolam v okraju naroči „Knj. za mladino.“

3. Ker se smejo knjige iz šolarske knjižnice izposojevati tudi odraslim občanom, zato deluj učitelj-voditelj na to, da tudi vsak občinski zastop naroči vsaj po 2 iztisa „Knj. za ml.“.

4. Pri šolskih slavnostih — koncem šolskega leta ali pri kaki drugi priliki — naj deluje učitelj-voditelj na to, da se pridnejši učenci obdarujejo s „Knj. za ml.“. — V ta namen naj priredi gosp. založnik tudi nekaj krasnejših t. j. lepše vezanih izdaj.

5. Učiteljstvo priporočaj „Kn. za ml.“ pri premožnejših rodbinah v svojem okolišu.

6. Učiteljstvo priporočaj „Knj. za ml.“ kot božična, Miklavževa, novoletna velikonočna (za piruhe), godovna, birmanska i. dr. darila.

7. Učiteljstvo deluj na to, da si naroči „Knj. za ml.“ vsako bralno društvo, čitalnice, narodne (ljudske) knjižnice, farne knjižnice itd.

D. Duševna podpora:

Vsako učiteljsko društvo deluj na to, da pridobi iz svoje srede vsako leto, če ne več, vsaj jednega člana, ki bi se zavezal v enem letu spisati, oz. predstaviti vsaj jeden zvezek za „Knj. za ml.“.

E. Končne določbe:

1. V dosego vsega tu navedenega postavi vsako učiteljsko društvo pri vsakoletnem občnem zboru kot jedno točko dnevnega reda tudi „Knj. za ml.“.

2. Gosp. založnik naj natančno naznani, koliko pisateljske nagrade bi dajal od pole, ako izpeča a) 500, b) 700, c) 900, d) 1000, e) 1200, f) 1400, g) 1500 iztisov.

3. Gosp. založnik se izjavi, koliko dobička bi odstopil „Zavezi“, če razpeča a) 800, b) 1000, c) 1200 in d) 1500 iztisov.

4. Gosp. založnik se zaveže, da izplača pri drugi, tretji itd. izdaji vsakega zvezka polovico predpisane oz. določene nagrade pisatelju dotičnega zvezka, oz. njegovim sorodnikom, drugo polovico pa učiteljskemu konviktu na Kranjskem, če je pisatelj s Kranjskega, oz. na Štajerskem, če je pisatelj s Štajerskega, oz. v Istri ali na Goriškem, če je pisatelj iz te kronovine. Če je pisatelj umrl in nima sorodnikov, pripada vsa nagrada dotičnemu konviktu, kjer je pisatelj služboval.

5. Vsi sklepi glede „Knj. za ml.“ naj se ponatisnejo ter razpošljejo vsem deželnim, okrajnim in krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom, vsemu učiteljstvu (po več iztisov, da jih pri priliki razdeli med premožnejše rodbine), občinskim zastopam, posojilnicam, čitalnicam, bralnim društvom, raznim kužnicam itd.

Kako praznuj slovensko učiteljstvo 50letnico slavnega vladanja Njegovega Veličanstva, našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I.

(Dalje.)

B. Sredstva.

§ 102.

Izposojevanje loposlovnih in poučnih knjig vseh strok in časopisov.

§ 103.

Poučno predavanje o vseh strokah, potrebnih za narod svojega kraja, izvzemi politične zadeve.

§ 104.

Petje, glasba, prirejevanje veselje, zabav in dramatičnih predstav po sposobnosti svojih članov.

C. Sedež.

§ 105.

Sedež društva je v (ime kraja).

D. Člani.

§ 106.

K društvu „Narodna (ljudska) knjižnica“ v (ime kraja) lahko pristopi vsak 14. leto dopolnivši domači ali ptuji občan obojega spola.

§ 107.

Častni član društva lahko postane vsakdo, ki si je za njegov razvitek pridobil velikih zaslug.

§ 108.

Podporni ud postane, kdor daruje društvu neki poljubni znesek z naznanilom, da hoče postati podporni ud.

§ 109.

Dobrotnik društva postane, kdor mu daruje poljubni znesek brez naznanila, da hoče postati podporni ud ali z naznanilom, da hoče postati dobrotnik.

E. Dolžnosti in pravice članov.

§ 110.

Vsak redni član plača na leto 1 gld. letnine.

§ 111.

Letnino sme okrajno učiteljsko društvo na prošnjo krajnega knjižničnega odbora z ozirom na važne krajevne razmere zvišati ali znižati.

§ 112.

Vsak redni član ima pravico posvetovanja, glasovanja in izvoljenim biti. Častni in podporni člani, kakor tudi dobrotniki imajo le pravico posvetovanja.

§ 113.

Vsak redni član ima pravico do izposojevanja društvenih knjig in časopisov po redu, katerega določi knjižnični odbor.

§ 114.

Dolžnost slehernega člana je z izposojenimi knjigami in časopisi varčno ravnati. Za poškodovanje izposojenih knjig je odgovoren vedno član izposojevalec, a ne njegovi svoji.

§ 115.

K društvu se lahko pristopi vsak čas, vendar je letnino za vso leto uplačati; le iz posebnih ozirov sme krajni knjižnični odbor znižati društveni donesek pristopivšega člana primerno dotičnemu delu leta.

§ 116.

Iz društva se lahko izstopi vsak čas in sicer le proti ustmeni ali pismeni izjavi predsedniku oziroma njegovemu namestniku, t. j. knjižničarju.

§ 117.

Kdor na trikratni pismeni opomin ne uplača letnine ali vsaj ne naznani obroka, do katerega jo namerava uplačati, se izbriše iz društvenega imenika.

§ 118.

Člane, ki delajo društvu nečast ali ovirajo njegovo delovanje, sme odbor iz društva izključiti.

§ 119.

Kadar umre kateri redni, častni, podporni član ali dobrotnik društva, se društvo vdeleži korporativno in slovesnim načinom (z društveno zastavo) njegovega pogreba, ter mu zapoje (ako namreč razpolaga s pevskim zborom) nagrobnico, oziroma počasti zaslužnega pokojnega člana z dovoljenjem dotičnega župnijskega urada z nagrobnim govorom in za sedmino z izvanrednim občnim zborovanjem.

F. Društveni prostori.

§ 120.

Društvo „Národna (ljudska) knjižnica“ si izposluje pri šolskem vodstvu in krajnem šolskem svetu v šolskem poslopju primeren prostor, bodisi posebno sobo, bodisi hodnik ali mostovž, podstrešno, šolsko sobo, kjer sme postaviti svoje knjižnične omare in sploh svojo društveno opravo.

§ 121.

V društvenem prostoru morajo viseti napisi: „Kaditi je prepovedano!“ itd., društveni red izposojevanja knjig in časopisov in sploh povelja, katera je treba radi discipline objaviti, če tudi niso v pravilih določena. Sploh je določitev mere snage in

redú odvisna od šolskega vodstva in učiteljskega zbora.

§ 122.

V krajih, kjer je dobiti pripravnějšíh prostorov ali kjer iz katerega koli uzroka knjižnice ni móči nastaniti v šolskem poslopju, se sme izbrati kateri drugi v vseh ozirih primerem prostor, a v gostilni le tedaj, ako dotično okrajno učiteljsko društvo v to dovoli.

§ 123.

Ako ima društvo „Národna knjižnica“ v kraju svoje oddelke, kakor: Čitalnico, bralno društvo, pevski zbor, tamburaše, godbeni klub itd., tedaj imajo lahko ti oddelki svojo opravo v gostilničnih sobah, a društvena knjižnična omara stoji v šolskem poslopju ali v kakem drugem primernem poslopju.

Pravila teh oddelkov sestavi krajni knjižnični odbor.

§ 124.

Knjižnična soba ne sme biti vlažna.

§ 125.

V krajih, kjer se namerava zgradba ali prezidavanje šolskega poslopja, je po učitelstvu in društvenem odboru delovati na to, da se merodajni faktorji ozirajo na potrebe „Národne (ljudske) knjižnice“.

§ 126.

Na poslopju, v katerem je nameščena „Národna (ljudska) knjižnica“ se pritrdi napis:

„Národna (ljudska) knjižnica, ustanovljena v spomin 50letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I.“

G. Društvena oprava.

§ 127.

Za shrambo knjižic se morajo oskrbeti jako tesno sklepečne omare. Podboji vratice morajo biti podloženi s suknom, da ne more niti najmanj prahú pronicati.

§ 128.

Vsa druga oprava, kakor: miza stolec itd. se omislijo le onde, kjer ima društvo svojo posebno sobo.

§ 129.

Društvo si sme omisliti svojo društveno zastavo z napisom „Národna (ljudska) knjižnica v“ (ime kraja).

H. Društvene knjige in knjižnični red.

§ 130.

Izposojevati se smejo le dobro vezane knjige.

§ 131.

Knjige se izposojujejo le v uradnih urah, katere določi knjižnični odbor.

§ 132.

Koliko časa se smejo izposojene knjige obdržati, določi odbor.

§ 133.

Kolikrat na teden, mesec, oziroma v katerih letnih časih se knjige izposojujejo ali ne izposojujejo, določi knjižnični odbor.

§ 134.

Knjige se izposojujejo v prisotnosti knjižničarja oziroma njegovega namestnika in jednega odborovega člena.

§ 135.

Izposojilo se zabilježi v zapisnik izposojevanja knjig tako, da se izpolnijo vse potrebne rubrike.

§ 136.

Za zapisnik izposojevanja knjig in časopisov se smejo rabiti tiskovine, veljavne za šolarske knjižnice.

§ 137.

Knjige se izposojujejo le članom. Bratje, sestre, sinovi itd. člana smejo za njega le tedaj knjige vsprejemati, ako je član v pričo dveh odborovih članov v to dovolil in se je ta izjava zabilježila, vendar je v vseh teh slučajih za vsako po katerej si bodi osebi prouzročeno škodo odgovoren le društveni član.

I. Uradni društveni spisi.

§ 138.

Društvo „Národna knjižnica“ imej te-le društvene spise:

- a) Društveno kroniko.
- b) Imenik udov.
- c) Imenik knjig.
- c) Inventar društvene oprave.

d) Zapisnik izposojevanja knjig in časopisov.

e) Opravilni zapisnik.

f) Račun o dohodkih in troških.

g) Zapisnik odborovih sej in glavnega zborovanja.

§ 139.

Društvene spise vodi krajni knjižnični nadzornik, za kar se mu sme iz društvene blagajne prisoditi primerni honorar.

J. Uprava Národnih knjižnic.

§ 140.

Národna knjižnica se upravlja po krajnem knjižničnem odboru.

§ 141.

Knjižnični odbor sestoji iz krajnega knjižničnega nadzornika kot predsednika, iz jednega knjižničarja in njegovega namestnika, iz blagajnika in treh odbornikov.

§ 142.

Knjižničar, njegov namestnik, blagajnik in trije odborniki se izvolijo pri glavnem društvenem zborovanju. Krajnega knjižničnega nadzornika, kateri je ob jednem predsednik, izvoli oziroma imenuje pristojno okrajno učiteljsko društvo.

§ 143.

Predsednik vodi seje, zastopa društvo, poroča o njem; on je odgovoren krajnemu knjižničnemu odboru, glavnemu zboru, okrajnemu knjižničnemu nadzorniku in okrajnemu učiteljskemu društvu.

§ 144.

Predsednik sklicuje seje. Seja knjižničnega odbora se mora sklicati, ako jo dva odborova člena pismeno zahtevata.

§ 145.

Ako je predsednik zadržan, ga nadomestuje v vseh njegovih opravilih knjižničar.

§ 146.

Krajni knjižnični nadzornik, t. j. predsednik, pošlje letno poročilo najpozneje do konca meseca grudna okrajnemu knjižničnemu nadzorniku.

§ 147.

Knjižničar upravlja in urejuje knjižnico.

§ 148.

Blagajnik vsprejema denar in vodi društvene račune, kateri morajo biti obloženi s potrebnimi pobotnicami, pošto prejemnimi in oddajnimi listi itd.

§ 149.

Odbor je sklepčen pri vsakem številu pričujočih odbornikov.

§ 150.

Sklepi so odvisni od absolutne večine glasov, pri enakem številu glasov odločuje predsednik.

§ 151.

Odbor upravlja knjižnični imetek.

§ 152.

Delovanje odbora je jednoletno.

K. Društvena imovina.

§ 153.

Društvena imovina je:

- a) Društvena knjižnica.
- b) Društvena oprava.
- c) Letnina članov.
- d) Darovi krajnih šol, svetov, občin, okrajnih zastopov, deželnih zborov, hranilnic, posojilnic, posameznih dobrotnikov itd.

§ 154.

Dobrotniki se s polnimi imeni ovekovečijo v kroniki.

§ 155.

Od vseh svojih letnih dohodkov plača Narodna knjižnica koncem upravnega leta 5 % Zavezi slovenskih učiteljskih društev, katera porabi polovico za upravo knjižnic, polovico pa odstopi v blagajnico „Jubilejnega zaklada“ za ustanovitev učiteljskih domov oziroma konviktov.

§ 156.

„Narodne (ljudske) knjižnice“ so podružnice Zaveze ter so podrejene njenemu nadzorstvu.

L. Občno zborovanje.

§ 157.

Občno zborovanje se vrši vsako leto jedenkrat; v njem se obravnavajo društvene zadeve, se poroča o stanju in uporabi

knjižnice, se pregledajo in odobrijo računi minulega leta, se voli odbor ter se lahko priredi ob enem poučno predavanje oziroma zabave.

§ 158.

Društveni odbor sme v izvenrednih slučajih osobito o veselih in žalostnih dogodkih v vzvišeni vladarske rodovini, v državi ali v slovenskem narodu, o priliki smrti za narod oziroma za društvo velezaslužnih množic itd. sklicati izvenredno slovesno oziroma žalno občno zborovanje društva.

M. Konečne določbe.

§ 159.

Društvo ima naslov: „Narodna (ljudska) knjižnica v“ (ime kraja).

§ 160.

Društvo začne po potrdilu svojih pravil svoje delovanje, ako se nabere najmanj 20 članov.

§ 161.

Otvoritev „Narodnih knjižnic“ se vrši slovesnim načinom po vspehodu, katerega določi odbor. Nameravano otvorenje je pravočasno naznaniti okrajnemu knjižničnemu nadzorniku.

§ 162.

Pri snovanju, otvorenjih, zborovanjih itd. „Narodnih knjižnic“ se je odboru natančno ozirati na državno postavo za društva z dne 15. novembra 1867. l., št. 134.

Preosnova

čitalnic, bralnih društev in kmetijskih bralnih društev.*)

§ 163.

Že obstoječe čitalnice, bralna društva, kmetijska bralna društva pristopijo lahko k Zavezi, ako vsprejmejo v svoj delokrog knjižnico točno v smislu pravil „Nar. knjižnice“ in sicer tako, da znaša letnina samo za knjižnico za prosto ljudstvo 1 gld. oziroma kakor jo učiteljsko društvo v smislu § 111 teh pravil določi, a za čitalnico oziroma

*) Ta odstavek se pri novem natisu uvrsti po odstavku „Uprava nar. knjižnic“ ter se števila §§ v tekočem redu spremenijo. Pisatelj.

bralni klub še oni znesek, katerega si ta dva oddelka sama določita.

§ 164.

Čitalnica oziroma bralni klub sta namenjena razumništvu dotičnega kraja, katero se lahko vsak dan v društvenih prostorih shaja, a knjižnica izključno le za izposojevanje knjig in časopisov na dom. Čitalnica oziroma bralni klub in knjižnica se smatrajo za sestavljeno celoto z naslovom „Narodna (ljudska) knjižnica“.

§ 165.

V slučaju preosnovitve čitalnic in bralnih društev po mestih, trgih in večjih krajih pripada uprava sestavljene „Narodne (ljudske) knjižnice“ skupnemu odboru izvoljenem od čitalniškega oziroma bralnega in knjižničnega oddelka, kakor sledi:

- a) Udje čitalniškega oziroma bralnega oddelka volijo v skupen odbor predsednika, knjižničarja, blagajničarja in jednega odbornika.
- b) Udje knjižničnega oddelka volijo knjižničarjevega namestnika in dva odbornika.
- c) Od pristojnega ali od delegacije odkazanega okrajnega učiteljskega društva imenovani krajni knjižnični nadzornik stopi v skupen odbor kot poročevalce in nadzornik vseh agend ter se od udov čitalniškega oziroma bralnega kluba lahko izvoli tudi predsednikom.

§ 166.

V slučaju preosnovitve kmetijskih čitalnic in bralnih društev v manjših krajih na deželi postane iz njih jednostavna „Narodna (ljudska) knjižnica.“

§ 167.

Ako ima čitalnica oziroma bralni klub svoje pododdelke, kakor: Pevski zbor, godbeni klub, tamburaše, dramatični klub itd. tedaj vstopi pevovodja, kapelnik, načelnik tamburašev režiser dramatičnega kluba itd. ako je namreč ob jednom član društva, v skupni pomnoženi odbor s pravico svetovanja in glasovanja.

§ 168.

Člani čitalnice oziroma bralnega društva (kluba) morajo biti ob jednom tudi člani

knjižnice. Člani knjižnice niso primorani biti člani čitalnice oziroma bralnega kluba.

§ 169.

Blagajniški računi se vodijo posebej za knjižnico in posebej za čitalnico, oziroma bralni klub. Blagajnici obeh oddelkov se smatraje za skupno blagajnico sestavljene „Narodne knjižnice.“

§ 170.

Dobiček prirejenih zabav itd. se razdeli v polovico za čitalniško oziroma bralno blagajnico, v polovico pa za knjižnično blagajnico. Ako je pri čitalnici kaj pododdelkov, se razdeli dobiček na več enakih delov. Knjižnična blagajna dobi jeden del, a ostale dele čitalniška blagajna za se in za svoje pododdelke.

§ 171.

V krajih, v katerih je „Narodna (ljudska) knjižnica“ združena s čitalnico, bralnim društvom, pevskim zborom, glasbenim klubom, tamburaši, diletanti dramatičnega kluba itd. naj se nahaja v rabi, ako možno, skupna društvena soba, v nasprotnem slučaju pa ločeno v smislu § 123 teh pravil.

§ 172.

Kjer se ustanovi prej „Narodna knjižnica“, a še le potem čitalnica oziroma bralno društvo ali istočasno oba oddelka, veljajo za sestavljeno „Narodno (ljudsko) knjižnico“ z ozirom na razumništvo in vodilno delavnost čitalnic oziroma bralnih klubov §§ 163 do 171 teh pravil.

XV. Zavezin

jubilejni zaklad za ustanovitev učiteljskih domov in konviktov.

A. Svrha.

§ 173.

Svrha zavezinega jubilejnega zaklada je, pridobivati in množiti glavnico za ustanovitev učiteljskih domov in konviktov v spomin vladanja Njegovega Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I. oziroma Njegovih prestolonaslednikov in sicer po sledečem redu:

1. Kadar doseže glavnica zavezinega jubilejnega zaklada najmanj stotisoč gld.,

Dalje na strani 186.

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učnī

Š o l s k o						
Ura	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	Vaje: $8=5+. , 5+. =8$, hitro rač.	Vrsta: $9+1+1=$ $9+2=$ $9+1+2=$ $9+3=$ $9+1+3=$ $9+4=$ itd.	Namešane obleč. nal. (2. rač., 57)	Delitev v vrstah 1—30.		Naloge o najemninaitd., katere pri- pravljajo na pojem „obresti“. (3. Reh., 40)
2.	detto.	Vrsta: $8+2+1=$ $8+3=$ $8+2+2=$ $8+4=$ $8+2+3=$ $8+5=$ itd.	detto.	Vaje: $45+. =48$ (2. rač., 58)		Množenje mnogoimenšt. (spreminjalka je dec.) z os- novnimi šte- v. (3. Reh., 52)
3.		Vrsta: $7+3+1=$ $7+4=$ $7+3+2=$ $7+5=$ itd.	Obleč. nal., s katerimi se pripravlja na sestavljene (2. rač., 57, 58)	Vaje: $2 \times 3+. =8$ (2. rač., 58)	Kakor 2. šol. leto.	Množenje v vrstah z osn. št. a) multiplika- tor se ne spre- meni n. pr. $86 \times 2 =$ $172, 172 \times 2$ itd.
4.	Določba številnega mesta v vrsti 1—20.	Vrsta: $9+2=$ $9+1+1=$ $9+3=$ $9+1+2=$ itd.	detto.	Merjenje z ostankom n. pr. $3 \text{ v } 8 =$ (2. rač., 59)	detto.	b) multipli- kand se ne spremeni n. pr. 86×2 86×3 86×4 itd.
5.	Oblečene naloge.	Vrsta: $8+3=$ $8+2+1=$ $8+4=$ $8+2+2=$ itd.		detto.	Sestavljene obleč. nal. (prim. 3. Reh., 40)	Izvrši se po- sredno; na- piši odgovor.
	Prištevanje k številu 9, 8, 7. — Vaje: $8=5+. ,$ $5+. =8$ za hitro rač. — Določba številnega mesta v vrsti 1—20. — Obleč. naloge.		Delitev, 1—30. — Vaje: $45+. =48, 2 \times 3+. =8$. Merjenje z ostankom. — Obleč. nal. a) namešane, b) pripravljalne na se- stavljene.		Množenje mnogoimen. šte- vil (spreminjalka je dec.) z osnovnimi. — Množenje z osnov. števili v vrstah. Obl. nal. a) z 2. šolsk. letom, b) sestavljene.	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o

č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		Teden
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	423 × 15 v najkrajši obliki		Jednostavni sklep. račun (ravno in obr. razmerne ko- ličine). — Po obliki : črtni račun.		Izračunajo se obresti za 1 ali več let.	25.
	Množenje s števíli, ki ob- stojé iz več kot 2 števílk n. pr. 328 × 234 a) v najdaljši b) v krajši c) v najkrajši obliki (prim. prejšnje)		detto.		detto.	
			detto.		detto.	
	detto.		detto.		detto.	
	detto.		detto.		detto.	
Množenje z mešanimi ce- limi števíli.		Jednostavni sklep. račun. — Po obliki črtni račun.		Izračunanje obresti za 1 ali več let.		

(Dalje sledi.)

se prvi učiteljski dom z ali brez konvikta sezida v Ljubljani za najmanjšo svoto stoipetdesettisoč gld.

2. Po dosegu novega stotisočaka glavnice zavezinega jubilejnega zaklada se sezida drugi učiteljski dom z ali brez konvikta v Celju ali Mariboru za najmanj 150.000 gld.

3. Po dosegu novega stotisočaka jubilejnega zaklada se sezida tretji učiteljski dom z ali brez konvikta v Gorici oziroma v Trstu iste velikosti in obsežnosti.

4. Po dosegu novega stotisočaka se sezida četrti učiteljski dom v primernem kraju na Koroškem.

5. Po dosegu novih stotisočakov se vsled sklepa delegacije sezidajo v drugih krajih novi učiteljski domi z ali brez konviktov po redu v tem § naštetih dežel ali pa se že obstoječi učiteljski domi v istem redu razširijo.

B. Sredstva.

§ 174.

Sredstva v dosegu te svrhe so:

1. Doneski članov zavezinega jubilejnega zaklada.

2. Polovica vseh onih 5% doneskov,

katere je dolžna vsaka jednostavna in sestavljena „Národna (ljudska) knjižnica“ sleherno leto vlagati v zavezino blagajno.

3. Nerabni preostanek zavezine gotovine koncem slehernega upravnega leta.

4. Obresti v denarnih zavodih pripravljene glavnice zavezine jubilejne samopomoči slovenskega učiteljstva.

5. Prostovoljni letni doneski posameznih učiteljskih društev.

6. Investirana glavnica, katera se na sezidan učiteljski dom pupilarno vknjiži.

7. Darovi različnih društev in korporacij.

8. Prostovoljni doneski, darovi, oporoke in sporočila prijateljev in dobrotnikov slovenskega učiteljstva.

9. Čisti dobiček dobrodelnih predstav, koncertov, akademij, zabav, tombol itd. itd. prirejenih v to svrhu po katerem si bodi društvu, odboru itd. po vseh mestih, trgih in drugih krajih po Slovenskem.

10. Vsa druga po zakonu dovoljena sredstva, kakor loterija, razstave učil, deških in ženskih ročnih del itd. itd.

11. Prostovoljne deželne itd. podpore.

(Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“.

Predsedništvo „Zaveze“ je razposlalo vsem učiteljskim društvom ta-le poziv:
Št. 323.

Slavno društvo!

Dne 31. kimovca meseca 1. 1895. preminol je tovariš H. Volarič, učitelj v Devinu, občé číslan in dobro znan slovenski skladatelj, zapustivši žalujočo vdovo in 4 nepreskrbljene otročiče. — V odborovi seji z dne 6. aprila meseca t. l. sklenila je „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ založiti najboljšé Volaričeve skladbe in čisti dohodek odstopiti pokojnikoví vdovi kot dokaz spoštovanja, kojega je dični skladatelj vžíval v slovenskem učiteljstvu.

Ker pa podpisano predsedništvo ne vé, koliko iztisov naj se založi in da se vsaj dobi nekaj pribitka, radi tega se obrača podpisano predsedništvo, sklicevaje se na znano požrtvovalnost slovenskega učiteljstva, do slavnega društva ozir. na predsedništva z uljudno prošnjo, da naj blagovoli slavnoisto nabrati kolikor mogoče naročnikov. in njih imena poslati podpisanemu predsedništvu. Imena objavljala

se bodo v „Zavezinem“ glasilu. Cena skladbam naznani se pozneje, ko se izvé število naročnikov.

Predsedništvo „Zaveze slov. učiteljskih društev“

v Št. Juriju pri Kranju, junija meseca 1896.

Tajnik:

Ivan Šega s. r.

Predsednik:

Luka Jelenc s. r.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je zborovalo 11. junija meseca t. l. v poslopu c. kr. učiteljišča. Predsednik prisrčno pozdravi navzoče ter izroči besedo tajniku. Ta prečíta zapisnik zadnjega zborovanja, ki se brez ugovora udobri.

Predsednik poroča o sledečih dopisih:

a) Logaško učiteljsko društvo proší podpore za nagrobni spomenik V. Ribnikarju. Med navzočimi se nabere 4 gld. 35 kr.

b) „Lehrerbund“ poroča o svojem zborovanju 1. aprila meseca v Gradcu. Poročilo vzame se na znanje, samo glede točke, da se naj v spomin 50letnega vladanja našega milega vladarja priskrbi jo primerne podobice Njih Veličanstva in učencem raz-

delijo, predlaga gosp. ravnatelj Schreiner, naj se v slučaju, da je na omenjenih podobnicah kakšen tekst, tudi tiskajo take s slovenskim tekstom. Njegov predlog seveda obvelja. *)

c) Ljutomersko učiteljsko društvo nas vabi k svoji 25letnici. Ker se vrši dotična slavnost ravno danes, predlaga predsednik, da oskrbi tajnik takoj brzojavno čestitko. Predlog se sprejme.

Predsednik naznanja dalje, da je odposlal „Slaviji“ imenik učiteljev, zavarovanih pri omenjenem društvu. — Ponatisek društvenih pravil mora se odložiti do občnega zbora, ker se bodo pravila nekoliko preuredila. — Čistega dohodka pri učiteljskem koncertu, ki se je vršil častno za slovensko učiteljstvo, je bilo 80 K, katera svota se je darovala „Popotniku“.

Kot delegati k „Zavezi“ v Opatijo oglasili so se gg.: Jakob Kopic, Matija Lichtenwallner, Franc Lichtenwallner, Miha Cizel, k „Lehrerbundu“ v Ljubno pa gospoda Svit. Hauptmann in J. Widmoser. Uvaževaje piclo društveno premoženje, javijo vsi delegati, da se udeležijo zborovanj brezplačno. Čast jim!

Nadalje govori in razpravlja predsednik jako temeljito in obširno o pouku v risanju. Njegov govor se na občno željo poslušalcev ponatisne. Debate o tem predmetu so se udeležili gg. ravnatelj Schreiner, Pestevšek, M. Lichtenwallner, Lesjak. Predsednik je v svojem govoru omenil Prettenhoferjeve risanke ter grajal ne samo te, ampak vse njegove zvezke. Gospod ravnatelj omeni na to, naj se nekdo o stvari temeljito pouči in poiše vse hibe ter potem pri prihodnji konferenci poroča. To poročilo se izroči predsedniku.

Glede prihodnje hospitacije se določi, da se bode vršila 2. julija meseca v Dobraveh. **)

Ker se je dnevni red izcrpal, zaključí predsednik zborovanje.

Davorin.

Črešnice pri Celju. O zborovanju učit. društva za celjski in laški okraj 7. junija meseca t. l.) Kakor je „Pop.“ itak že poročal, prisiljeni smo bili slavljenje društvene 25letnice, ki bi se bila imela vršiti na letošnji binkoštni ponedeljek, preložiti na jesen, ker je gosp. Anton Skoberne, gostilničar pri „zamorcu“, snedel dano besedo s tem, da je odpovedal najete prostore. Ne vemo, je li to storil iz osebnega nagiba ali vsled pritiska od strani naših neprijateljev, a na vsak način je pokazal, v koliko ceni in uvažuje učiteljstvo in da celo ne mara učiteljskega denarja. Ta gospod naj si zapomni, da se učiteljstvo hoče temu njegovemu činu solidarno odzvati s preziranjem njegove osebe in njegove gostilne.

*) Naj druga učiteljska društva tudi to zahtevajo, sicer ostanemo na cedilu!

**) Radi nekaterih ovir morala se je pa preložiti ta hospitacija na četrtek dne 9. julija meseca. (Glej oznanilo.)

Zgoraj navedenega dne vršilo se je torej navadno mesečno zborovanje, katerega se je udeležilo 26 udov, med njimi 3 cenjene tovarišice. Poleg tega ste nas za nekaj časa počastile kot gosta gospodični Kodermann in Ogrizek, šol. vrtnarici v Štorah. Na novo sta društvu pristopila zopet dva uda, namreč gosp. Kvirin Pertl, učit. v Laškem trgu in gosp. Miha Albert, učit. v Štorah. Gospoda Gnus in Petriček sta svojo odsotnost pismeno opravičila. Na občno žalost pogrešali smo pa tudi našega priljubljenega in čislanelega predsednika, gosp. A. Brezovnika, kojega je kruta bolezen položila v postelj.

Pred in po zborovanju se je vršila pevska vaja; veseli nas, da moremo to pot požrtovalnost in vztrajnost pevcev prav pohvalno omeniti. Le tako naprej in obilni uspehi ne izostanejo.

Zborovanje otvori podpredsednik, gosp. A. Gradišnik, srčno želeč, da bi naš dični predsednik kmalu zopet okreval in da bi ga imeli veselje pri prihodnjem zborovanju zopet pozdraviti v naši sredini. — V toplih besedah se spominja smrti Nj. vis. nadvojvode Karola Ludovika, povdarjajoč, da s prevzvišeno našo cesarsko rodovino čuti ta britki udarec tudi njej zvesto udano učiteljstvo ter pozove vse navzoče, da v znak sožalja vstanejo raz sedeže. — Potem še predstavi oba nova uda, kojih pristop društvo srčno pozdravi.

I. Zapisnik o zborovanju 1. dne aprila se odobri.

II. Društvene stvari.

a) Povodom splošne skupščine štaj. učiteljev, ki se je na binkoštni torek tako sijajno vršila v Gradcu in pri kateri je bilo tudi spod. štaj. učiteljstvo v častnem številu zastopano, poslal je predsednik v imenu društva brzojavko: „Den Versammlung collegialen Gruss, den Beschlüssen bestes Gedeihens!“ Se vzame z odobrenjem na znanje.

b) Prečita se pismo gospe Zmagoslave Knadlič, v katerem se z ginljivimi besedami poslavlja od društva in kakor misli za — večno; kajti vsled vedno hujše pljučne bolezni prisiljena je bila si vzeti daljši dopust in se je preselila v Ljubljano. Mej drugim piše v svojem pismu: „Duševnega krepila pa sem si izven doma vedno najrajše poiskala v družbi milih tovarišic in tovarišev, kajti po mojih nazorih se ne moremo nikjer take ogrevati za stanovske koristi, nikjer najti toliko bodrila za težavni stan, kakor ravno pri stanovskem ognjišču — učiteljskem zborovanju. Da meni to ni več usojeno, obžalujem od vsega srca. Bog blagoslovi Vaše delovanje! Bog Vas obrani, če se tudi več ne vidimo.“ Te besede naše vnete sodruštvenice so napravile pri vseh navzočih globok utis. Tajniku se naroči, naj ji pismeno sporoči naše odkritosrčno sočustvo in naše upanje, da ji Bog vrne ljubo zdravje in da bomo imeli še priliko, jo pozdravljati v naši sredini.

c) Poročilo štaj. „Lehrerbund-a“ o zborovanju delegatov z dne 1. aprila t. l. se vzame na znanje.

č) Gosp. Petriček, predsednik slavnostnega odpora, poroča, da je gosp. Skoberne vrnil 17 gl. katere je zakrivil z že omenjeno odpovedjo.

d) 25letnica se bo slavila v jeseni v novem „Narodnem domu“; dan se določi pozneje. V vspeled se sprejme par novih točk.

e) Predsednik se spominja z nekaterimi besedami pokojnega pedagoga Dittes-a.

f) Knjigarna Schwentner v Brežicah priporoča svojo na novo ustanovljeno zalogo pisank. Svetuje se mu, da svoje pisanke, o katerih se je naše društvo že poprej pohvalno izreklo, predloži tudi vis. c. kr. dež. šol. sv. štaj. v aprobacijo. — S tem, da so v vseh šolah jednega ali tudi mnogih okrajev uvedeni zvezki samo jedne tvrdke in da je učitelj pod disciplinarno kaznijo zavezan, le samo te zvezke trpeti v svojem razredu, so odjemalci na milost in nemilost izročeni dotični tvrdki. Prišlo je tako daleč, da so otroci prisiljeni, zvezke s slabim papirjem in s samo 6 listi plačevati po 2 kr., dočim bi lahko dobivali za isto ceno zvezke s finim papirjem in z 8 listi. Zato je uvaževanja vreden nazor, kojega zastopa nek ud našega društva, namreč, da naj si vsi založniki preskrbe aprobacijo svojih zvezkov, vsaki posamezni šoli pa bodi dovoljeno, da izmed aprobiranih zvezkov uvede tiste, katere smatra za najprimernejše.

III. Gosp. Brinar ml. podal nam je prvi del svojega prav temeljito sestavljenega govora o socialni pedagogiki. Začeni z geslom: „Spoznajaj, kaj si po volji Božji; spoznaj, kako mesto ti je odločeno med ljudmi!“ razlagal je, čemu nam je potrebna studija socialne pedagogike ter razbistrel temeljne pojme: 1. Družboslovje, ki se zopet deli na narodno gospodarstvo in na družbeno dušeslovje. 2. Družbena etika in 3. Družbeno vzgojeslovje. — Predsednik ga laskavo zahvali na govoru o predmetu, s katerim se je do zdaj mnogo učiteljev prav malo pečalo in o katerem se je v našem društvu to pot prvokrat razpravljalo, ter želi, da bi svoje podajanje prihodnjikrat nadaljeval.

IV. Prih. zborovanje se določi na nedeljo, 5. jul. t.l.

Predno sklenem, se ne morem vzdržati še neke opombe, koja mi je že dolgo časa silila izpod peresa. Zaporedoma se opazuje, da se mnogi tovariši — cenjene tovarišice so res častna izjema — za podavateljev govor ne le prav nič ne zanimajo, ampak se kar naravnost med seboj pogovarjajo in tako še vestne poslušalce motijo. Govori se ne ne stresajo kar iz rokava, ampak k temu je treba vestne in trudapolne priprave. Zato je pa tako nedostojno preziranje neodpušljivo in za podavatelja skrajno žaljivo. Ni čuda, da se referenti težko dobé. Torej malo več obzirnosti in resnosti prosimo! Nihče naj ne misli, da kažem s prstom na njega. Vsak se naj čuti v toliko prizadetega, v kolikor mu očita vest. Trdno se nađejam, da bo imela ta opomba zaželeni vspeh

Brinar, zapisnikar.

Iz šmarskega okraja. „Šmarsko-rogatsko učit. društvo“ zborovalo je dne 7. t. m. na Podplatu.

Gosp. predsednik nas prijazno pozdravi, povdarjajoč, da je po večkratnih poskusih danes prvič mogoče, tukaj zborovati in to vkljub tako slabemu vremenu. Spominja se velike izgube v presvitli rodbini našega blagega vladarja, smrti nadvojvode Karola Ludovika, na kar se v znak sožalja vzdignejo vsi navzoči raz sedeže.

Na to naznanja, da je gdč. Olga Franc, učit. na Ponikvi, pristopila k društvu, če tudi vsled pre slabega vremena ni navzoča; istotako odsotnemu gosp. Kurbusu pa častita, ker je postal nadučitelj na Slivnici. Veseli nas, da je zopet prišel v naš okraj, ker smo uverjeni, da nam ostane kakor doslej blag tovariš. Pozdravlja tudi gosp. Planer-ja kot gosta ter naznanja dnevni red.

I. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri.

II. Prečita se:

1. dopis, ki se je poslal „Ped. dr.“;

2. dopis gosp. Burnika, naduč., v katerem nam naznanja, na kak način je „Kamniško učit. dr.“ dobilo zemljevid svojega okraja za učenje;

3. dopis tvrdke gosp. Freitag & Bernd, v kojem javlja, pod katerimi pogoji bi ona tak zemljevid tiskala. Tema dopisoma sledi jako živahen razgovor glede na zemljevid v obče;

4. dopis Lehrerbunda o zborovanju delegatov dne 1. aprila meseca t. l.;

5. dopis gosp. Schwentner-ja, založnika pisank in risank v Brežicah, priporočajoč slovenske pisauke. Po daljšem razgovoru prevzame gos. Blenk za prihodnje zborovanje natančnejše poročilo o njih, da se lahko stavi kak primeren nasvet pri okr. učit. konferenciji;

6. vabilo „Ljutomerskega učit. dr.“ k svoji jubilejni slavnosti. Na predlog. gosp. Ferlinca sklene se, častitati društvu pismeno;

7. Pozdrav gosp. Žmavca, učit. na Žusnu, in njegovo opravičevanje radi svoje odsotnosti.

Gosp. Rošker razpravlja na to kratko o računu „Posner-Langer-sches Rechenkästchen“, katero bi bilo sicer za posamezne slabe računarje dober pripomoček, za naše prenapolnjene šole pa ni priporočati. Temu mnenju se uda tudi društvo.

Gosp. Planer pa poroča o zborovanju v Gradci ter doda znanemu vzporedi in uspehu še nekatere zanimive podrobnosti.

Gosp. predsednik se obema zahvali za poročanje. Iz vprašalne škrinice:

Kakšen namen imajo rimske številke? Ali se naj obravnavajo ali ne?

Gosp. Debelak trdi, da se naj obravnavajo, ker se nahajajo pogostoma v knjigah; torej jih tudi otroci morajo umeti.

Ko se je gosp. predsednik za udeležbo zahvalil ter zborovanje zaključil, podali smo se v spodnje prostore gosp. Kupnika — bivšega nam tovariša —

kjer smo se z dobro kapljico kmalu razvedrili. Slušalo se je več napitnic. Omenjati moram besede gosp. Planer-ja o dobri volji v družbi, koncem katerih nam je naznanil, da hoče zopet biti ud društva. Živel! Pozabivši nekoliko naš trud, veselili smo se do poznega večera. F. Rošker.

Maribor. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico daje vsled sklepa pri zadnjem zborovanji na znanje, da se vrši prihodnja hospitacija na jednorazrednici v Dobravecih v četrtek dne 9. julija meseca t. l. Odhod iz Maribora z zjutrajšnjim poštnim vlakom. Udeleženci naj blagovolijo naznaniti svoj prihod g. Gselmanu, učitelju-voditelju v Dobravecih, da se zamore priskrbeti obed.

Iz Vurberga. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za ptujski okraj“ zborovalo bo 2. dne julija meseca t. l. ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli. Vspored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 4. Prostovoljno podajanje. 5. Slučajnosti in nasveti. K polnoštevilnej udeležbi najvljudneje vabi predsednik Žihar.

Vojnik. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo dne 5. julija mes. ob 10. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Nekaj malega iz šolske prakse; govor gospoda A. Petrička. 5. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 6. Volitev delegatov. 7. Iz naše vprašalne skrinjice. 8. Nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Reichenburg. Sevnisko-brezliško učiteljsko društvo zboruje dne 5. julija meseca t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju na Vidmu. Razven običajnih točk dnevnega reda razgovarjalo se bode

o vprašanih bližnje uradne učiteljske konferencije ter h koncu ogledal relief-zemljevid krške okolice, ki zajedno zajema dokaj obširni kos svetá nših okrajev. Nekatere p. n. društvenike prav posebno opozarjamo na to zborovanje, ki je že tretje v tem letu. Odbor.

Iz šmarskega okraja. (Vabilo.) Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo zboruje dne 5. julija ob polu dveh popoldne v Šmarji. Zraven že zadnjič započetih stvari bode tudi razgovor o konferenčnih vprašanjih. K obilnej udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Sv. Trojica v slov. gor., 20. junija mes. 1896. (Vabilo.) Št. Lenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 2. julija mes. 1896 ob 10. uri dopoldne pri Sv. Ropertu v Slov. gor. K obilnej udeležbi vabi ude in neude (šolske prijatelje) odbor.

Iz Sežane. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj zborovalo bode v dan 2. julija meseca t. l. ob 10. uri dopoldne na Repentabru. Dnevni red: I. Predsednikovo poročilo. II. Prečitanje in overovljenje zapisnika zadnjega zborovanja. III. Slovniška obravnava na podlogi berilnega koščeka „Modri škorec“, praktični poskus s četrto- in petoletniki. IV. Predavanje. V. Nasveti. — Učit. društvo za Sežanski šolski okraj v Sežani, dne 11. junija meseca 1896. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Iz kozjanskega okraja. (Vabilo.) Kozjansko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo dne 5. julija mes. ob 2. uri popoldne v Kozjem. Vspored: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Razprava o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 4. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Štajerskega. Po naši „Zavezi“ osnovana „Knjižnica za mladino“ pač noče in noče uspevati; manjka ji spisov, a še bolj naročnikov. Kdo je temu vzrok? Gotovo mi sami. Da bi vso slovensko učiteljstvo ne moglo spisati na mesec po jeden zvezek knjižnice in bi ji ne znalo pridobiti dovolj naročnikov, to ni res. Samo hoteti se mora.

Pomislimo le: to je naše podjetje, podjetje vsega slovenskega učiteljstva. Ž njim raste in pade naš ugled. Če tega ne vzdržimo, česa se smemo še lotiti. Kdo bo potem še upošteval našo krepost in poztrovalnost? Na delo toraj, da se pred svetom ne osramotimo!

Učitelji-pisatelji naj ne čakajo, da bo jih gosp. Gabršček v fraku in rokavicah prišel prosit k sodelovanju. Kdor le zna, naj zalaga knjižnico s primernimi spisi, zraven pa naj navdušuje svoje nadarjene tovariše k sodelovanju!

Nabiranje naročnikov pa bodi vsakemu učitelju častna naloga. Vsaj vsaka šola naj bo naročnik. Tu lahko gospodi nadzorniki mnogo storé. Oni se naj le čudijo, kjer te knjižnice ne najdejo in pomagalo bode. Za šolarske knjižnice se marsikje premalo brigajo. Okrajni šolski sveti dobivajo sicer redno vsako leto statistične izkaze, a malokedaj kaj ukrenejo radi šolarskih knjižnic. Bi li ne mogli učitelji-strokovnjaki izposlovati ukaza, da mora vsaka šola na leto vsaj 5 glđ. za šolarsko knjižnico obrniti in da se naj pri naročitvi gleda v prvi vrsti na „Knjižnico za mladino“. Poskusite!

Ti pa tovariš, ko obiščeš sosedo svojega, pričaj se, če je njegova šola naročnik naši knjižnici. Ako ni, pokaraj ga, oziroma svetuj mu, kako bi ta madež brž ko brž odpravil. To je madež in sicer grd madež, ravno tak, kakor je ta, da se moramo za svoje podjetje med seboj toliko navduševati. Idejalist.

Iz tolminskega okraja. Razni dogodki na Goriškem silijo mi pero v roke, da zopet poročam iz naših krajev vrlemu „Popotniku“. Gradiva je obilo na razpolaganje:

1. Pismo čisl. sezanskega učit. društva, da bi nabirali prostovolne doneske za ustanove našim vdovam in sirotam in s tem praznovali 50letnega vladanja našega presvetl. cesarja Franja Josipa I.

2. Oklic nekotih čč. gg. tovarišev iz Vipavskega,*) ki pozivlja tovariše mej drugim tudi na skupno delovanje pri volitvah deželnih in državnih poslancev.

3. Načrt šolskega zakona, ki nekoliko zboljšuje učiteljem na Goriškem njih siromašno gnotno stanje.

4. Nekoja druga važna pisma, ki razmotrivajo naše žalostne učiteljske in šolske razmere na Goriškem.

O vsem tem utegnil bi kasneje natančneje razpravljati, za sedaj pa le nekoje opazke.

Učiteljstvo si postavlja večkrat pretežavnih nalog, koje bi zamoglo zmociti z vstrajno marljivostjo in požrtvovalnostjo vseh posameznih. A žalibog priznati moramo, da nas je mnogo, mnogo, ki se premalo brigamo za napredek našega milega naroda sploh in učiteljski in šolski napredek posebej.

Zato ne moremo skoraj nobenega započetnega podjetja vspešno nadaljevati in častno izvršiti. Žalostnih izgledov ne navajam. Res je vzrokov iskati v našem siromaštvu, v slabi organizaciji učiteljske, a ravno tako res tudi v naši nemarnosti in nebriznosti. Vsak izmed nas naj položi roko na srce in naj se vpraša, ali stori svojo dolžnost ne le v šoli, nego tudi zunaj šole?

Komu vest ničesar ne očita?

Omenjeni oklic čč. gg. tovarišev pod štev. 2 ni slab, nego poln britkih resnic, a neumestno je ono, kar ni v oklicu pisanega nego se mej vrsticami bere in lahko kar z roko prime.

Prepričan sem iz globočine srca, da bi težko dobili boljših deželnih in državnih poslancev, nego jih imamo sedaj v celoti. Ogledimo si le nekoja imena: dr. Gregorčič, grof Alfred Coronini, dr. Tuma, dr. Rojic in ostali njih somišljeniki. Oni so porok, da dovedejo naše ljudstvo po jedino pravi poti do boljšega stanja in vsestranskega napredka, kakor tudi do boljšega gnotnega stanja siromašnih in lačnih učiteljev.

Res je, da se malenkostno zboljšanje učiteljskih plač zavlačuje od leta do leta in ko bode zakonski načrt potrjen, nas bode neprijetno iznenadil, da, kar so nam čč. gg. poslanci z eno roko dali, so nam skoraj z drugo vzeli. Po novem zakonskem načrtu ne bodo namreč všeti v plačilne vrste časni učitelji in s tem se zeló zmanjša število v plačne vrste uvrščenih učiteljev! Na Tolminskem bi vse učiteljstvo po novi postavi dobilo 700 gld. več nego sedaj! Ali

je to kako zboljšanje?! A vendar nisem in ne morem biti mnenja, da bi učitelji prišli do neohodno potrebnega zboljšanja po poti nekotih vipavskih čč. gg. tovarišev. Razumemo, razumemo in čutimo tudi mi skrajno siromaštvo in obupnost. A ravno zaradi tega povemo brez ovinkov, da je ona pot tako zgrešena, da bi nas dovedla ravno do nasprotnega, za kar delamo in se trudimo že toliko let.

In recimo tudi, da so slovenski deželni poslanci v goriškem deželnem zboru sami učitelji, ali bi mogli že oni naše obupno stanje zboljšati? Ne! Razmerje je 10 proti 10. Storit bi morali sledeče. Priporočiti se prevzvišenemu nadškofu, da blagovoli glasovati za dež. zalog, za katerega pripravlja vis. vlada že zakonski načrt, ter učiteljske plače 500, 600 in 700 gld. To prosimo tudi sedajne čč. gg. dež. poslance in jaz sem uverjen, da bodo blagovolili za nas kaj izdatnejšega storiti.

Naj bi tedaj učiteljska društva sicer razpravljala omenjeni oklic ter se tudi zjedini za skupni program, naj bi se letos ob počitnicah sklical shod učiteljev v Gorici, ki bi vse potrebno ukrenil, da se naše žalostne učiteljske in šolske razmere v deželi zboljšajo, kar se pa lahko celó lože in hitreje vresniči brez kojega političnega preobrata, katerega želé le naši nasprotniki!

Iz goriškega okraja se nam piše: „Po učnih načrtih obsegal je do sedaj pri nas prvi razred prva tri šolska leta, drugi razred pa zadnja tri. V tekočem letu se je to izpremenilo tako, da obsega prvi razred le dve šolski leti, drugi pa štiri. Ako se pomisli, da je v višjih šolskih letih treba mnogo časa za popravljane nalog in da je tudi mnogo več učnih ur, nam je naravnost neumestno, kako se je moglo delo na tako nejednak način razdeliti mej učitelje in učiteljice (pri nas so v 1. razredu izključno le učiteljice).

Kje so tukaj: „Jednake pravice, jednake dolžnosti!“

Lani je imelo učiteljstvo goriškega okraja okrajno konferencijo v Št. Petru pri Gorici ter je pri tej priliki soglasno prosilo za podržavljenje šole, v nadi, da nas bo država, če ne bolje, vsaj tako plačevala, kakor orožnike, ali po novi uredbi, kakor svoje najnižje sluge in da nas ne bo pustila stradati s 400 gld., kakor naši ljubeznjivi italijanski deželni poslanci. Da bi se to čim prej doseglo, bilo bi pa potrebno, da bi v enakem zmislu postopalo učiteljstvo vseh kronovin, kakor delajo drugi stanovi, kajti sicer ostanje naše prošnje le glas vpjiočega v puščavi. Štajersko učiteljstvo, ki je bolje od nas organizovano, moralo bi to stvar sprejeti v svoj program ter storiti potrebne korake. Sklical naj bi se občni zbor odposlancev učiteljskih iz vseh kronovin. Tu bi se naj sklenile potrebne resolucije ter potem odposlale vladi oziroma dale kakemu državnemu poslancu. Le po tej poti bi prišli gotovo do boljših plač, mej tem

*) Omenjeni vklic se je poslal tudi nam, a došel nam stoprav o zaključku te številke. Uredn.

ko od deželnih zborov nimamo dosti pričakovati, zlasti ne, da bi nas v plačah zjednačili z najnižjimi tremi razredi uradnikov, kakor ste si vi Štajerci postavili in cilj vašim težnjam. Združimo se, ker v slogi je moč, in iščimo pomoči tam, kjer imajo več razuma in pojma za pouk in odgojo mladine ter za obči blagor.

Letos homo imeli pri nas mesto jedne okrajne konferencije pet krajnih učiteljskih zborovanj in sicer: 11. t. m. v Št. Andrežu, 18. v Križu, meseca julija pa v Plaveh (9.), Čepovanu in Št. Ferjanu. Kakor vidimo, vršile se bodo konferencije deloma ob četrtkih, deloma že o počitnicah, torej ob času, ko so učitelji postavno prosti. Ali ni videti tudi v tem kršenja naših pravic? Sploh se pri nas vlada z železno roko in najraje bi se nam odvzele vse pravice, saj počitnice v gorskih krajih tako več nimajo, ako hočejo po ukazu našega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika nadomestiti dneve, po katerih po zimi ni bilo pouka. Zato je pa tudi vse naše duševno, zasebno in društveno delovanje pomandrano, končano!

Nezadovoljnost, otrplost se je polotila zavednega učiteljstva, ko vidi, da mu vsa marljivost, vsi napori nič ne pomagajo, ter da je povsod klečepaltec na prvem mestu. Značajan, zaveden učitelj, ki se drzne braniti svoje stališče in če treba tudi ugovarjati krivim nazorom, ta je že obsojen; lahko pobere svoje reči in se v Božjem imenu izseli. Da bi že napočil tudi za nas dan rešitve!"

Kanonik Karol Klun †.

8. dne t. m. je v Budimpešti, kamor je bil kot delegat kranjski dne 7. t. m. zjutraj odpotoval, v ondotnem kapucinskem samostanu ob pol 1. uri po noči kanonik Karol Klun na nagloma umrl star še le 54 let. Telesni ostanke so se prepeljali v Ljubljano ter dne 11. t. m. ob ogromni udeležbi pogrebcev pokopali pri sv. Krištofu. Trajen spomin blagemu možu, njegovi plemeniti duši pa mir in pokoj!

(Cesarjeva zahvala.) Predsednik Ljutomerskega učiteljskega društva prejel je sledeči razglas: „Štev. 144. Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo izvolilo je izreči učiteljstvu, zbranemu dne 11. junija na jubilejni slavnosti učiteljskega društva v Ljutomeru, za brzojavnim potom poklonjeno izjavo zvestobe in udanosti Svojo Najvišjo zahvalo. — O tem obvestim častito predsedništvo vsled odloka

Št. 545.

Razpis natečaja.

(Učiteljska in podučiteljska mesta.)

V celjskem političnem okraju so ta-le učna mesta definitivno eventuelno tudi provizorično namestiti.

Šolski okraj celjska okolica:

1. Mesto učitelja na četirirazredni deški ljudski šoli v Št. Jurju ob j. ž., III. plač. razred.

njega ekselence gospoda cesarskega namestnika z dne 16. junija t. l., štev. 1803.

V Ljutomeru, dne 18. junija 1896.

Uradni voditelj c. kr. okr. glavarstva:
Supančich I. r.

(Umrl) je v Draždanu dne 26. min. meseca A. Bertheld, nekdanji izdajatelj in urednik „Allg. deutsche Lehrerzeitung“ v 82. letu svoje dobe. Mož je bil od učiteljstva, ki mu gotovo ohrani trajen spomin, imenovan le „oče Bertheld“. N. v. m. p.!

Prošnja. Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo hoče v letošnjih počitnicah postaviti nagrobni spomenik rajnemu tovarišu Jakobu Vodlaku. Da more svojo nalogo dostojnejše izvršiti, prosi, da bi hoteli tudi oddaljenejši znanci in prijatelji rajnega v ta namen prispevati in svoje darove poslati društvenemu predsedniku Vek. Strmšeku.

Bračo učitelji!

Svatko od nas dobro znade, koliko radi naša miljenica „Zaveza učiteljskih društev“ na korist moralnog i materijalnog napredka učiteljstva u opće, to najtoplije priporučamo svoj našoj miloj braći učiteljem i učiteljicam Istre, da urnastoste prisustvovati u čim većem broju njezinoj glavnoj godišnjoj skupštini, koja će se obdržavati ove godine u našoj miloj pokrajini i tou ubavoj Opatiji dne 19. i 20. augusta.

Pošto se želé zasladiti rad „Zaveze“ pjesmom i glazbom, umoljavaju se stoga gg. pjevači i pjevačice, koji kane prisustvovati skupštini i sudjelovati pri koncertu, da se u čim kraćem roku prijave podpisanomu i naznane mu, koji glas pjevaju, da im bude mogao poslati kajde, po kojih će se svatko sam vježbati a da bude manje truda pri glavnom poskusu. Do vidova dakle braćo!

U Opatiji, dne 20. junija 1896.

Pripravljajući odbor za glavnu skupštinu „Zaveze“:

Predsjednik:	Tajnik:
Rajčič.	Justi.

Listnica.

A. R. v Opatiji: Pride prihodnjič. — B. D. Sv. M.: To pot prepozno, a gotovo prihodnjič. Pozdravljeni! — H. D. v P.: Storimo po Vašej želji. — Svantevidsky: Hvala lepa! Porabimo po priliki. To pot ni bilo prostora. Le še tudi kaj družega. Bog Vas živi! — Radi nujnosti razprave: „Kako praznuj slovensko učiteljstvo 50letnico....“, ki mora biti pred zborovanjem „Zaveze“ končana, morali smo to pot odložiti že pričete druge članke in nekaj dopisov, kar nam naj dotični p. n. pisatelji pa tudi častiti čitatelji oprosté. — Ker se bližajo sploh navadne učiteljske konferencije, prosimo častite gospode poročevalce, da nam blage volje o njih pošiljajo točna poročila.

2. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Lovrencu pri Prožinu, pošta Storé, III. plač. razred in prsto stanovanje.

Šolski okraj Vranski:

3. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jurju ob Taboru, III. plač. razred in prsto stanovanje.

4. Podučiteljsko mesto na šolski eksposi-

turi v Ojstriici pri Št. Jurju ob Taboru, III. plač. razred in prosto stanovanje.

5. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Gomilskem, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Konjiški:

6. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jerneju, pošta Sv. Duh v Ločah, III. plač. razred.

7. Podučit. mesto na četirirazredni ljudski šoli v Čadramlju, pošta Oplotnica, III. plač. razred.

8. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Zrečah, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Šmarski:

9. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Slivnici, pošta Št. Jurij ob juž. železnici, III. plač. razred in prosto stanovanje.

10. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Sibiki, pošta Pristova, III. plač. razred in prosto stanovanje.

11. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Ponkvi, pošta Šmarje pri Jelšah, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Gornjegraški:

12. Mesto učitelja in šolskega voditelja na dvorazredni ljudski šoli v Lučah, III. plač. razred.

13. Poduč. mesto na trirazredni ljudski šoli v Gornjemgradu, III. plač. razred.

14. Poduč. mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Ksaveriju, III. plač. razred.

Šolski okraj Laški:

15. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Dolu, III. plač. razred in prosto stanovanje.

16. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Jederti nad Laškim trgom, pošta Laški trg, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katera morajo biti opremljene s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in pri nenameščenih tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) in z ozirom na mesto šolskega voditelja z dokazom usposobljenosti za subsidiarično poučevanje katoliškega verouka, potom predstojnega okr. šolsk. sveta do 15. julija meseca 1896 l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Celje, 14. junija meseca 1896. l.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 560.

Podučiteljska služba.

Na v četirirazrednico razširjeni ljudski šoli pri Novi cerkvi je umestiti druga podučiteljska služba z dohodki po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, ev. tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 5. julija meseca t. l. pri krajn. šol. svetu.

C. kr. okr. š. svet v Ptuj, 29. dne maja mes. 1896. l.

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 589.

Podučiteljska služba.

Na trirazrednici v Zavrču je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po III. plač. razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti event. tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 10. julija meseca t. l. pri krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ptuj, 3. junija meseca 1896. l.

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 185.

Podučiteljska služba

na ljudski šoli pri Malinedelji (III. plač. vrsta) se bode podelila stalno ozir. začasno s l. nov. t. l.

Prosilci, kateri morajo biti popolnoma večji nemščine in slovenščine, naj predložijo svoje pravilno obložene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva najdalje do 10. avgusta meseca t. l. krajnemu šolskemu svetu pri Malinedelji.

Okr. šolski svet v Ljutomeru, dne 18. jun. mes. 1896. l.

Predsednik: Supantschitsch s. r.

Št. 346.

Podučiteljska služba

I. s prostim stanovanjem v šolskem poslopu se podeli na štirirazredni ljudski šoli, III. plač. vrste v Šmartnem pri Slovenjgradcu definitivno ali tudi provizorično.

Obeh jezikov zmogni prošniki in prošnice naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim potom najdalje do 30. junija meseca 1896 l. pri krajnem šolskem svetu v Šmartnem, pošta Slovenjgradec.

Okr. šolski svet Slovenjgradec, 15. junija mes. 1896.

Za predsednika: Ant. Šlander s. r.

Higij. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarjanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke.

V Kamnici pri Mariboru.

Iv. Weigl, naduč.

 Z današnjo številko završili smo I. polleta „Popotnik“-ovega XVII. letnika. Polletnim naročnikom priložili smo vloži list poštne hranilnice, da se ga poslužijo, ko blagoroliijo obnoviti poteklo naročnino, za kar jih lepo prosimo. Tudi one p. n. odbiralatelj list, ki še nam letos niso nič predplate poslali, prosimo nujno, da se odzovejo v začetku drugega polleta gotovo svoje dolžnosti za celo leto. Kdor tega ne stori meseca julija ter nam niti ne javi, kedaj misli to izvestno storiti, smatramo, da nima nič proti temu, da mu koncem julija pošljemo pošni nalog. Tudi one, ki so še od preje z naročnino na dolgu, resno opomnimo, da nam naj vendar ne delajo nepotrebnega dela in troškor, ter naj pomislijo, da brez denarja časnikarsko podjetje ne more vspevati. Da ne ostane ta naša prošnja glas epijočega v puščavi, v to pomozi Bog! Upravišтво.

Vsečina. I. Razglas. — II. Kako praznuj slovensko učiteljstvo 50letnico slavnega vladanja Njegovega Velikanstva, našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. (IV.) — III. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XXI.) — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in druge vesti. — VI. Natečaji in inserat.